

Gümnaasiumiaste 10.-12. klass

Muuseumitundide külastamiseks on vajalik eelregistreerimine. Tunnid on tellitavad teile sobival ajal ja laste vanusele vastavas pikkuses.

Aastaringsed muuseumitunnid

TEEMA	MUUSEUMITUND/ PROGRAMM/KESTUS	SISU/TEGEVUS(ED)	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
Koolielu	Kikas kutsus kooli (1,5 tundi)	Astume näitusel „Kuke kannul kooliteel” läbi sajandite, mil Eesti talulastele on kirjatarkust jagatud. Räägime, kuidas kool, õppimine, haridus ja haritus Eestimaal on aja jooksul muutnud. Vanas klassitoas õpime talulaste kombel, aga arutleme ka, milliseks võiks kool muutuda tulevikus.	Eesti ajalugu 2.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Eesti (rahva)kultuuri- tegelased	Eesti kirjanduse lätetel (1,5 tundi)	Tutvustatakse kirjandusliku ekspositsiooni kaudu Kristjan Jaak Petersoni ja Otto Wilhelm Masingu osa rahvusliku ilukirjanduse alguses ja seoseid Fr. R. Kreutzwaldi elu ja tegevusega. Töölehe täitmine raamat-stendide materjali põhjal õpetaja valikul.	Kirjandus, 10. klass.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 56297242 ja info@lauluisa.ee lauluisa.ee
	Rahvaluule (1,5 tundi)	Tutvustatakse kirjandusliku ekspositsiooni kaudu rahvaluule kogujaid J. Hurt, Fr. R. Kreutzwald ja rahvaluule töötlust. Eepose mõiste. Väljapanek muuseumi kogudes olevatest eepostest. Töölehe täitmine raamat-stendide materjali põhjal õpetaja valikul.	Kirjandus, 10. klass.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 56297242 ja info@lauluisa.ee lauluisa.ee
20. sajandi ajalugu, kodukoha lugu	1940. aastate valikud (45 minutit)	Meil kõigil tuleb teha elus palju valikuid, osa neist on olulisemad kui teised. Ajaloo õppimise mõte on otsustusvõime arendamine. Ajalugu annab võimaluse vaadata meie eelkäijate tehtud otsuste tulemusi. Muuseumitunnis mõtiskleme valikute üle, mis olid Võrumaa noortel 1940. aastatel. Ajastusse sisse elamiseks proovime astuda päris inimeste kingadesse, olgu see metsa läinud Alfred, Rootsi põgenenud Karl või koju jäänud August. Mõtleme, millised olid nende valikud ja mida meie nende asemel teeks. Meil on võimalus teada saada, mis neist sai. Vaatame metsavennapunkri sisustust ja eluolu ning metsavendluse kohta käivat uut ekspositsiooniosa.	Ajalugu, ühiskonnaõpetus.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee

Kunst	Vastavalt eksponeeritud näitusele	Kunstitudidele annavad erineva sisu galeriis vahelduvad näitused, mille toel arutletakse, kuidas kunsti vaadata, kas kunstiteos jutustab lugu, millise tehnika abil on kunstiteos loodud jms.	Kunstiõpetus.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee Jana.Huul@wi.ee vorumuuseum.ee
Rahvuskirjandus	Fr. R. Kreutzwaldi rahvusepos "Kalevipoeg" (1 tund)	Tutvustatakse "Kalevipoega" ja tema kohta ajastus ning rahvuskirjanduses. Keskendutakse vastavalt õpetaja valikule järgmistele Fr. R. Kreutzwaldi tegevusega seotud teemadele: eesti keele arendaja, rahvusteaduste rajaja, noorte jõudude toetaja. Töölehtede täitmine: raamat-stendid ja kirjanduslik ekspositsioon. Väljapanek Kalevipoja edasiarendustest. Katkend etendusest A. Kivirähk "Kalevipoeg".	Kirjanduse 3. kursus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 56297242 ja info@lauluisa.ee lauluisa.ee
Muuseumikogud	Tulmest museaalini (1,5-2 tundi)	Muuseumi „köögi poolt“ tutvustav muuseumitund. Teeme praktiliselt läbi, kuidas ühest esemest/fotost/dokumendist saab muuseumiese ehk museaal. Tunni lõpuks valmib mininäitus.	Eesti ajalugu 1. Kirjandus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
	Muuseum kohvris (45 minutit)	Kohvritunnid sobivad ilmestama neid ajalootunde (ka teisi ainetunde), kus on juttu Eestist ja eestlastest. Programm elvab koolitundi, tekitab huvi muuseumi ja seal hoiul olevate esemete vastu ning ärgitab lapsi ka oma ümbruskonnas huvilise pilguga ringi vaatama, sest iga möödunud päev on ju juba ajalugu.	Eesti ajalugu 2. Inimeseõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

Rahvakalender ja tähtpäevad

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	SEPTEMBER			
5. - 6. september	Mürgiseene nädal Mõniste Talurahvamuuseumis (1,5 tundi)	Õpime tundma seeni. Seenenäitus.	Inimene ja keskkond.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
9.- 13. september	Kasukast tagini (2 tundi, koos toitude ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Vaatleme ja uurime riietust vanast-ajast tänapäevani. Uurime mustreid ja tikandeid.	Tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee

16.- 20. september	Talupere saunapäev (2 tundi, koos toitlustuse ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Saun on maainimese tohter: kuidas saunas tervist parandada.	Loodusõpetus. Inimene.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
September	Vallamajast vaestemajani (1,5 tundi)	Eesti talurahva omavalitsuse kujunemist tutvustavas muuseumitunnis külastame vanu Karilatsi vallakeskuse hooneid – magasiata, valla- ja vaestemaja ning koolimaja. Arutame, milliseid ameteid talupojal vallas tuli pidada. Toimub rollimänguline kohtuistung.	Eesti ajalugu2. Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
September	Tüdrukute õhtu (2 tundi)	Pruudikandidaadil tuleb oma käteosavust ämmale tõestada. Enne pulmi on mõrsjal koos sõbrannadega sobiv tulla muuseumisse, et järele proovida, kas tulevane perenaine saab hakkama traditsiooniliste töödega. Noortel naistel tuleb tõestada enda oskusi mitmes talutoimetuses.	Inimeseõpetus. Ajalugu, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
September	Tsihiotsmimäng Karilatsin (1,5 kuni 2 tundi)	Võrokeelne orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele. Võimalik on valida ka võrokeelne mänguvariant.	Eesti keel. Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
September	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa 3-4 muuseumi/tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega/mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, inimeseõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
September	Saun - talurahva tohter (umbes 2 tundi)	Paneme kütte suitsusauna ja sel ajal, kui saun köeb, räägime vanemast saunakombestikust Lõuna-Eestis. Otsime õigeid kerisekive, teeme valmis saunaviha ning õpime selgeks saunasõnad. Teeme juttu ka tuleohutusest ning tervise hoidmisest.	Inimeseõpetus, Eesti ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	OKTOOBER			
1. - 7. oktoober	Leivanädal Karilatsis (1,5 tundi)	Suitsuhõngulises rehetõas saad teadmise, kuidas leib on sajandeid eestlase lauale jõudnud. Käime läbi teekonna viljakülvist leivatüki suhupanekuni.	Kirjandus, ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Oktoober	Vallamajast vaestemajani (1,5 tundi)	Eesti talurahva omavalitsuse kujunemist tutvustavas muuseumitunnis külastame vanu Karilatsi vallakeskuse hooneid – magasiaita, valla- ja vaestemaja ning koolimaja. Arutame, milliseid ameteid talupojal vallas tuli pidada. Toimub rollimänguline kohtuistung.	Eesti ajalugu2. Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
7.- 11. oktoober	Leiva- ja pudrunädal (2 tundi, koos toitlustuse ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Viljateradest toiduni: jahvatame terad jahuks, valmistame leiba, saia, kohvi ja kamakäkki.	inimene ja keskkond.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
14.- 18. oktoober	Linapäev (2 tundi, koos toitlustuse ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Räägime linakasvatusest läbi aegade. Kupardame, lõgutame. Kammime linu. Ketrime ja haspeldame lõnga ning koome kangast. Valmistame näpunööri, köievõrget ja keeruga koormaköit.	Inimene ja keskkond.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	NOVEMBER			
28. okt.- 1. november	Hingedpäev (1,5 tundi, koos toitlustuse ja muuseumi külastusega kuni 2,5 tundi)	Räägime hingedpäeva kommetest Lõuna-Eestis.	Rahvakalendri tähtpäev.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
11.- 15. november	Vana aja koolipäev (2 tundi, koos toitlustuse ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Koolis käimine ja õppimine sada aastat tagasi: meisterdamine, rehendamine, lugemine, kirjutamine, turnimine. Võistlused.	Tööõpetus, matemaatika, eesti keel, kehaline kasvatus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	DETSEMBER			
12., 17., 18. detsember	Jõulunädal Mõniste Talurahvamuuseumis (2 tundi, koos toitlustuse ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Toimetame üheskoos jõulueelseid toimetusi kingituste, maiustuste ja juttude jutustamisega.	Rahvakalendri tähtpäev.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 moniste@wi.ee www.monistemuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÖPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	MAI			
05.-08. mai	Kemmergu- ja kätepesupäev (kuni 2,5 tundi)	Tutvume 100 aasta taguste hügieenitoimingutega. Saame teada, mis on kemmerg ning kuidas seda vanasti kasutati. Kuidas pesti vanasti käsi?	Ajalugu.	Mõniste Talurahvamuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuseum@wi.ee www.monistemuseum.ee
mai	Vargamäe noored (koostöös Filmi Vargamäega, programmi pikkus 3 tundi)	Proovime talunoorde tegevusi ja räägime pere- ja noorte omavahelistest suhetest Andrese ajal.	Ajalugu. Inimeseõpetus. Ühiskonnaõpetus.	Mõniste Talurahvamuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuseum@wi.ee www.monistemuseum.ee
Mai	Vallamajast vaestemajani (1,5 tundi)	Eesti talurahva omavalitsuse kujunemist tutvustavas muuseumitunnis külastame vanu Karilatsi vallakeskuse hooneid – magasiaita, valla- ja vaestemaja ning koolimaja. Arutame, milliseid ameteid talupojal vallas tuli pidada. Toimub rollimänguline kohtuistung.	Eesti ajalugu 2. Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Mai	Tüdrukute õhtu (2 tundi)	Pruudikandidaadil tuleb oma käteosavust ämmale tõestada. Enne pulmi on mõrsjal koos sõbrannadega sobiv tulla muuseumisse, et järele proovida, kas tulevane perenaine saab hakkama traditsiooniliste töödega. Noortel naistel tuleb tõestada enda oskusi mitmes talutoimetuses.	Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Mai	Tsihiotsmismäng Karilatsin (1,5 kuni 2 tundi)	Võrokeelne orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele. Võimalik on valida ka võrokeelne mänguvariant.	Eesti keel. Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Mai	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa 3-4 muuseumi/tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega/mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, inimeseõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Mai	Saun - talurahva tohter (umbes 2 tundi)	Paneme kütte suitsusauna ja sel ajal, kui saun köeb, räägime vanemast saunakombestikust Lõuna-Eestis. Otsime õigeid kerisekive, teeme valmis saunaviha ning õpime selgeks saunasõnad. Teeme juttu ka tuleohutusest ning tervise hoidmisest.	Inimeseõpetus, Eesti ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	JUUNI			
2.- 5. juuni	Suvistepühade kombed (2 tundi)	Kõneleme, kuidas tähistati suvistepühi talus, külas ja kirikus ning millised olid pühadega seotud maagilised toimingud, kombed ja uskumused. Kuidas ehiti suvistepüha kambreid? Kuidas meheleminekueas neiu ennast ehtisid? Kuidas naisevõtmiseas poisid oma plaanidest tüdrukutele märku andsid?	Rahvakalendri tähtpäev.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
juuni	Vargamäe noored (koostöös Filmi Vargamäega, programmi pikkus 3 tundi)	Proovime talunoorte tegevusi ja räägime pere- ja noorte omavahelistest suhetest Andrese ajal.	Ajalugu. Inimeseõpetus. Ühiskonnaõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee www.monistemuuseum.ee
Juuni	Saun - talurahva tohter (umbes 2 tundi)	Paneme kütte suitsusauna ja sel ajal, kui saun köeb, räägime vanemast saunakombestikust Lõuna-Eestis. Otsime õigeid kerisekive, teeme valmis saunaviha ning õpime selgeks saunasõnad. Teeme juttu ka tuleohutusest ning tervise hoidmisest.	Inimeseõpetus, Eesti ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Juuni	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa 3-4 muuseumi/tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega/mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, inimeseõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Juuni	Tsihiotsmismäng Karilatsis (1,5 kuni 2 tundi)	Võrokeelne orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele.	Eesti keele I kursus „Keel ja ühiskond“. Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee